

ZO ZIT HET! 🎬

Wat is een goed informatiebord?

- Er staat precies genoeg informatie op.
- Er staat een plaatje op.
- Er staan interessante weetjes op.
- Het maakt je nieuwsgierig.

Thema Dierentuin

Taal verkennen

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe begrijp je dierentaal?

- Je let op de geluiden, geuren, kleuren en de lichaamstaal van dieren.
- Je bedenkt wat de boodschap betekent in mensentaal.

PROBEER HET

Bekijk het bord van de pinguïn hierboven.
Wat valt je op? Zet er een rondje om.
Ik zie veel | weinig informatie.
Ik zie een | geen plaatje.
Ik zie veel | weinig interessante weetjes.
Het maakt me wel | niet nieuwsgierig.
Ik vind het bord van de pinguïn wel | niet goed.

PROBEER HET

Bekijk het plaatje van de leeuw hierboven.

- a Welk geluid zal hij maken?
- b Hoe kijkt de leeuw? Zet een rondje om het goede woord.
boos – vriendelijk – slaperig
- c Wat zal hij in mensentaal met dit gedrag willen zeggen?
- Ik ben moe.
 - Kom niet te dicht in de buurt.
 - Zullen we samen spelen?

ZO ZIT HET! 🎬

Wat is een uitdrukking?

Een uitdrukking is een zin of woorden die samen een bijzondere betekenis hebben.

- Je gebruikt een uitdrukking om op een mooie en krachtige manier duidelijk te maken wat je bedoelt.
- Je gebruikt een uitdrukking altijd **figuurlijk**: je bedoelt niet **letterlijk** wat er staat.

Thema Draaien

Taal verkennen

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe ontstaan er nieuwe woorden door uitvindingen?

- Bij elke nieuwe uitvinding worden ook nieuwe woorden bedacht. Door de uitvinding van het wiel hebben we nu het woord *wiel*.
- Als het wiel niet was uitgevonden, zouden ook veel andere woorden niet bestaan. Denk maar aan woorden als *fiets* en *bus*. En dus ook woorden als *fietspad* en *buschauffeur*.

PROBEER HET

Een balletje kan raar rollen is een uitdrukking.

- a Wat betekent de zin letterlijk? Zet daar een streep onder.
- Je weet nooit hoe iets verdergaat.
 - Een balletje kan een andere kant oprollen dan je dacht.
- b Wat betekent de zin figuurlijk? Zet daar een streep onder.
- Je weet nooit hoe iets verdergaat.
 - Een balletje kan een andere kant oprollen dan je dacht.

PROBEER HET

Welk woord zou niet bestaan als het wiel niet was uitgevonden?

- massief
- het model
- het reuzenrad

ZO ZIT HET! 📖

Elke taal heeft zijn eigen tekens en regels:

- Het Inuktitut heeft zijn eigen alfabet.
- In het Inuktitut worden alle woorden aan elkaar geplakt. Een zin bestaat daardoor uit één woord.
- In het Inuktitut zijn er woorden die wij in het Nederlands niet kennen. Er zijn ook woorden die in het Nederlands wel bestaan, maar in het Inuktitut niet.

ZO ZIT HET! 📖

Hoe maak je een gesloten vraag?

- Een gesloten vraag begint met een werkwoord. Bijvoorbeeld: Heb jij ...?
- Een gesloten vraag kun je beantwoorden met alleen *ja* of *nee*. Bijvoorbeeld: Heb jij een boek over Eskimo's? Ja of nee?

PROBEER HET 🌐 44 | 45 1

Kijk naar het alfabet.

Welke zinnen zijn waar? Kruis er drie aan.

- In het Inuktitut kan een teken meerdere letters zijn.
- In het Inuktitut zijn er veel meer tekens dan letters in het Nederlands.
- In het Inuktitut schrijven ze het teken 'C' voor de letter k.
- In het Inuktitut schrijf je een losse letter kleiner op.

Thema Eskimo's

Taal verkennen

Titel van de les:

ETEN ESKIMO'S IJSJES?

1 Hoe zeg je iets in het Inuktitut?

De taal van de Eskimo's in Groenland en Canada is het Inuktitut. Dat klinkt heel anders dan Nederlands. Maar de zinnen maak je ook heel anders. Om een zin te maken, plak je steeds meer stukjes aan één woord vast. Als je dat in het Nederlands zou doen, wordt dat zo: wattijdnu? Dat betekent dan: wat voor tijd is het nu? Dus: hoe laat is het? Of hongerik. Dat betekent dus: ik heb honger.

Les 1: ander alfabet in Canada!

In Groenland schrijven de Eskimo's net als in Nederland. Maar in Canada gebruiken ze andere tekens. Kijk maar eens bij het alfabet hiernaast. Dat is best moeilijk te lezen. De *i* is bijvoorbeeld een driehoekje en een boogje spreek je uit als *ti*. Let op: de *u* spreek je uit als *oe*. Net als in het woord *Inuktitut*.

Inuktitut
ie
aka
kinavit?
sunauva?
takulaaqquguk
ikajunga!
nanuq
natsiq
isaguluppuq
Tessaujunga

Nederlands
ja
nee
hoe heet je?
wat is het?
tot ziens
help!

Δ i	▷ u	◁ a	
∧ pi	∨ pu	< pa	< p
∩ ti	∪ tu	< ta	< t
ρ ki	σ ku	b ka	b k
∩ gi	∪ gu	∩ ga	∩ g
∩ mi	∪ mu	∩ ma	∩ m
σ ni	b nu	ρ na	e n
∩ si	∪ su	∩ sa	∩ s
∩ li	∪ lu	∩ la	< l
∩ ji	∪ ju	∩ ja	∩ j
Δ vi	▷ vu	∩ va	< v
∩ ri	∪ ru	∩ ra	< r
∩ qi	∪ qu	∩ qa	∩ q
∩ ngi	∪ ngu	∩ nga	∩ ng
∩ kli	∪ klu	∩ kla	< kl

PROBEER HET

Lees de titel van deze les.

- Vul in. De vraag begint met een
- Je kunt de vraag wel | niet beantwoorden met alleen *ja* of *nee*.
- De vraag 'Eten Eskimo's ijsjes?' is wel | niet een gesloten vraag.

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe kraak je de code van geheimschrift?

- Je onderzoekt de tekens van een code.
- Je bedenkt wat die tekens betekenen.

Thema Geheimen

Taal verkennen

PROBEER HET

Weet jij wat hier staat? Schrijf het op.

- a Nie tdo orv ert e ll en
- b Kunjeditnogontcijferen?
- c M I E H E G

ZO ZIT HET! 🎬

Met welke woorden kun je een uitnodiging beginnen?

- Met beleefde woorden als *Beste* en *Geachte*.
- Met woorden als: *Hoi* en *Hallo*.

Met welke woorden kun je een uitnodiging afsluiten?

- Met beleefde woorden als *Met vriendelijke groet* en *Hoogachtend*.
- Met woorden als *Doei* en *Groetjes*.

PROBEER HET

Zet de woorden in de goede rij.

Kies uit: *doei* – *geachte* – *groetjes* – *hallo*.

om mee te beginnen

om mee af te sluiten

ZO ZIT HET! 🎬

Wat staat er in een tekst die jou wil overhalen om iets te kopen of te doen?

- Er staat in dat het speciaal voor jou is.
- Er staat in waarom jij iets moet kopen of moet doen.
- Er staan foto's en zinnen in die jouw aandacht trekken.

Thema Geld

Taal verkennen

PROBEER HET

Bekijk de tekening hierboven.

Welke zin moet jou overhalen om de gitaar te kopen?

- Van de gitaarwinkel.
- Leuk voor kinderen.

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe leer je de betekenis van uitdrukkingen?

- Je onderzoekt wat de woorden betekenen.
- Je bekijkt hoe de uitdrukking wordt gebruikt.
- Je bedenkt wanneer je de uitdrukking gebruikt.

PROBEER HET

Het geld groeit me niet op de rug is een uitdrukking.

- a Kijk goed naar de woorden. Wat betekent de uitdrukking, denk je?
- Ik verdien veel geld met mijn werk.
 - Ik kan niet zomaar veel geld uitgeven.
- b Wanneer gebruik je deze uitdrukking?
- Als iemand je vraagt ergens geld voor te geven.
 - Als je heel vrijgevig bent.

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe laat een dichter met woorden iets voelen, zien of horen?

- De dichter kiest woorden die je een gevoel geven. Je wordt er bijvoorbeeld blij of verdrietig van.
- Door de woorden zie je in gedachten een plaatje.
- De woorden hebben mooie klanken.

ZO ZIT HET! 🎬

Wat voor soorten rijm zijn er?

- **Beginrijm:** aan het begin van de woorden.
De vrouw vraagt vriendelijk om een vrije dag.
- **Middenrijm:** in het midden van de woorden.
Het kleine meisje likt een ijsje.
- **Eindrijm:** aan het einde van de woorden.
Wil jij soms beweren, dat je dichten niet kunt leren?

2 Welterusten

Ik ga naar bed, het is al laat.
Een hond blaft in de stille straat,
alsof hij met het maantje praat
dat hoog boven de linde staat.
Welterusten hond, maan, boom en straat.
Ik ga naar bed. Het is al laat.

Thema Nacht

Taal verkennen

PROBEER HET 🌙 26 2

- a Wat voel je bij het lezen van dit gedicht?
- Ik word slaperig. Ik word wakker.
- b Wat zie je voor je, als je het gedicht leest?
- de dingen die overdag gebeuren
 een kind dat naar bed gaat
- c Welke twee woorden hebben volgens jou de mooiste klank?

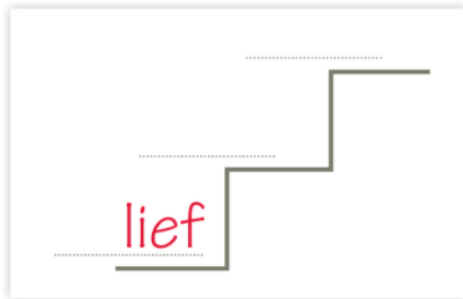
PROBEER HET

- a Zet een streep onder de woorden met beginrijm.
sterretje – maneschijn – stralen – staren – donker
- b Zet een streep onder de woorden met middenrijm.
duister – droom – slapen – luister – huilen – huis
- c Zet een streep onder de woorden met eindrijm.
hemel – wacht – zacht – duister – zwart – licht – donker

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe maak je iets sterker met woorden?

- Je gebruikt woorden die je op een woordtrap kunt zetten.
- Je plakt er een woord aan vast waardoor het sterker wordt. Bijvoorbeeld: koud – ijskoud.

ZO ZIT HET! 🎬

Waarom gebruiken mensen verschillende woorden voor het weer?

- Ze zeggen graag precies wat ze bedoelen.
- Ze kiezen woorden die bij hen passen.

Thema Noodweer

Taal verkennen

PROBEER HET

- a Bekijk het plaatje hierboven. Zet op de woordtrap: warmer – warmst – warm.

- b In de vorige les heb je het woord *snikheet* geleerd. Vul in:

Om te vertellen dat het ontzettend heet is, kun je er het woord _____ aan plakken.

PROBEER HET

- a Lees deze tekst: 'Het motregent een groot deel van de dag. De middagtemperatuur is 18 graden. De wind is matig en waait uit het zuidwesten.'
Wie zegt dit, denk je?
- de weerman
 - de boer
 - de buurvrouw
- b Aan welke woorden zie je dat?
Zet er een streep onder.

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe weet je welke woorden bij een beroep passen?

- Je leest wat mensen zeggen.
- Je denkt aan het werk dat mensen doen.
- Je zoekt woorden die met dat werk te maken hebben.

ZO ZIT HET! 🎬

Hoe vind je de clou in moppen en cartoons?

- Je let op wat er gek of onverwacht is. Vaak gebeurt er iets anders dan je verwacht.
- Je bedenkt waar de grap over gaat.

Thema Ziekenhuis

Taal verkennen

PROBEER HET

Lees deze zin: 'Die kies moeten we trekken.'
Ik denk aan het werk van een

Onderstreep twee woorden in de zin die met dat werk te maken hebben.

PROBEER HET

- a Lees de mop.
Jantje komt bij de dokter en zegt:
'Dokter, mijn neus zit verstopt.'
De dokter antwoordt: 'Ga hem dan zoeken!'
- b Wat is er gek of onverwacht in deze mop?
- de opmerking van Jantje
 - het antwoord van de dokter
- c Over welk woord gaat de grap?
Kies uit: neus – verstopt – zoeken.